

En het geschiedde in die dagen dat er een stem kwam uit de hemel die tot hem zeide: "Van nu af aan zult gij uw bos laten beheren door inheemse volkeren of lokale gemeenschappen en er zullen in uw bos beschermde gebieden zijn, waar ruimte is voor de vogelen des velds." Of zoiets.

Het is mijn plicht om u te verwittigen van twee modeverschijnselen die ons in de komende tijd boven het hoofd hangen. Ons, dat zijn al diegenen die zich serieus met het bos bezig houden. Ik weet ook niet hoe lang die modeverschijnselen ons bezig zullen houden, maar dat ze eraan komen staat wat mij betreft zo vast als een huis.

Daar is in de eerste plaats de lokale gemeenschap -zeg maar Samoedjen in Siberië, Lappen in Noorwegen of Dwingelose boeren in Drenthe- die meer betrokken moet worden bij het beheer van het lokale bos. Dan is daar het beschermde gebied in het bos wat soms hetzelfde is als een bosreservaat en soms ook niet, daar kom ik een andere keer nog op terug.

Modeverschijnselen zijn niets

Nieuwe modeverschijnselen

nieuws in het bos. In de afgelopen 25 jaar heb ik te maken gehad met het bossterven door de zure regen, de zelfregulerende ecosystemen door de grote grazers, het duurzaam beheerde bos dank zij de certificering, een strategie om nieuwe bomen te ontwikkelen als antwoord op het broeikas-effect tegen exoten onder het mom van zuiver natuurbehoud.

Sommigen van deze modeverschijnselen hadden een zekere waarde en in zo'n geval is het alleen maar betreurenswaardig dat hen het algemene lot van modeverschijnselen -een vrij stille maar meestal snel intredende dood- beschoren is. Dat zelfs Natuur en Milieu nu toegeeft dat er geen sprake is van bossterven is nog geen reden om je ook geen zorgen te maken over de effecten op lange termijn van de zure regen.

De lokale gemeenschappen die zodig het bos moeten beheren laat ik nu even voor wat ze zijn. Dat is in een onderwerp dat in de internationale milieubeweging op dit moment een vruchtbaar kiembed heeft gevonden en daar laat ik het nu even woekeren tot iets wat ik aankan.

Beschermde gebieden, daar wil ik het met u over hebben. Een belangrijk onderwerp en het zou jammer zijn als het even snel uit de aandacht verdween als het er nu in lijkt te komen.

Waarom zijn beschermde bosgebieden dan zo belangrijk, wat verwachten we ervan? Het begint met oerbossen of wat dat ook precies moge zijn. (Heldere definities spelen een uiterst belangrijke rol in deze hele discussie

maar de discussie voer ik hier niet en voor definities heb ik niet de ruimte dus ga ik even uit van uw kennis van zaken en begrip voor begrip als oerbos en beschermd gebied.) Maar omdat het merendeel van de landen in Europa niet veel te bieden heeft op het gebied van oerbos komen ook old growth bossen aan de orde en vervolgens potentiële old growth bossen (nog een definitieprobleem).

De milieubeweging ziet beschermde bossen als het middel om de biologische diversiteit in bossen te beschermen. En het is heel wel mogelijk dat bepaalde fases in de bosontwikkeling binnen ons systeem van duurzame exploitatie te weinig voorkomen. Met name de verval fase waarin de opbouw van de voorraad dood hout een kans krijgt zou nog wel eens nog steeds te weinig aandacht krijgen.

Ik weet het nu allemaal ook nog niet. Er is zo veel waar je aan moet denken en daar gaat het mij nu juist om. Hoe groot moet een beschermd gebied zijn? Stel je neemt een zeker percentage, dan maakt het heel veel uit of je in Finland bent of in Ierland, of in Italië of in Roemenië. Hoe meet je de biologische diversiteit in een bos? Wat is de juridische status van een beschermd gebied? Mag je erin jagen, recreëren, hout of andere producten oogsten?

Ik denk dat onder andere over de hier genoemde zaken de komende tijd de discussie zal gaan. Ik houd u op de hoogte, hetzij in deze rubriek, hetzij elders als ik meer ruimte nodig heb.